

Садржај

Увод	5
I КРАЈ АУСТРОУГАРСКЕ МОНАРХИЈЕ И ЊЕНЕ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ ..	11
Савезничка подела бродова и Морнаричке авијације	
Аустроугарске ратне морнарице	14
Шта је коме припало?	16
Аустроугарска Дунавска речна флотила делила је судбину Аустроугарске флоте на Јадранском мору	17
Подела бродова флотиле	21
Судбина бродова и подморница додељених појединим земљама чланицама Антанте	22
Код Италијана	22
Код Француза	23
Код Британаца	24
Код Португалаца	24
Код Румуна	25
Код Грка	25
II ДИСКУСИЈЕ И ПРЕГОВОРИ О ГРАНИЦАМА НА МОРУ СА ИТАЛИЈОМ	26
Стање након потписивања Рапалског уговора	28
III ФОРМИРАЊЕ МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ СХС И ПРОБЛЕМИ КОЈЕ ЈЕ ТРЕБАЛО РЕШАВАТИ	30
У очекивању решења „Јадранског питања”	30
Почетак формирања Ратне морнарице Краљевине СХС	32
Ток мирнодопске изградње Ратне морнарице Краљевине СХС	33
IV ЗАДАЦИ И ПРОБЛЕМИ МОРНАРИЦЕ У ФОРМИРАЊУ	42
Доношење основних законских прописа о функционисању Војске и морнарице Краљевине СХС	42
Питање ратне доктрине и материјалног обезбеђења изградње Ратне морнарице Краљевине СХС	44
Улога Друштва „Јадранска стража”	47

Доношење законских прописа о Одељењу за морнарицу и успостављање Поморских обалских команди	49
Понашање фашистичке Италије на Средоземљу између два рата	52
Флотни састав Краљевине СХС 1923. године	55
Даљи развој морнарице	56
Опремање тиватског Арсенала као једине ремонтне установе на источној јадранској обали за потребе Ратне морнарице	58
V РОНИЛАЧКА СЛУЖБА РАТНЕ МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ СХС-ЈУГОСЛАВИЈЕ	64
Неколико података о ронилачким курсевима у Ратној морнарици Краљевине СХС-Југославије	66
Распоређивање обучених ронилаца након завршеног курса	67
Организација ронилачке службе	67
Лекарско обезбеђење ронилаца на раду	67
VI НОВА ОРГАНИЗАЦИЈА МОРНАРИЦЕ	69
Закон о устројству војске и морнарице Краљевине СХС	69
Решено је питање Команданта морнарице	72
Униформе, чиновни и ознаке у Ратној морнарици Краљевине СХС-Југославије	73
Подофицирска и морнарска униформа	80
VII ПРОБЛЕМИ ПРВОГ ФЛОТНОГ ПРОГРАМА	85
Даљња изградња флоте и остваривање флотног програма	89
Куповина бродова и подморница те градња у домаћим бродоградилштима	91
Након посете флоти Краља Александра, почела је набавка ових ратних бродова различитих типова и намене	92
Набавке подморница, разарача „Дубровник”, помоћних бродова „Хвар”, „Змај” и „Ситница”, те завршетак градње и опремање минополагача типа „Малинска”	93
Прве градње у домаћим бродоградилштима	95
Остале наруџбине и градње у иностранству	96
Неиспоручене мале подморнице	97
Изградња морнаричке инфраструктуре и позадинског обезбеђења	97

VIII ЈУГОСЛОВЕНСКО КРАЉЕВСКО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	101
Формирање и развој Морнаричке авијације	
Ратне морнарице Краљевине СХС-Југославије	102
Први хидроавиони	106
Хидрометеоролошка служба	107
Ток организацијског развоја Морнаричке авијације	
Ратне морнарице Краљевине СХС и Краљевине Југославије	
од 1918. до 1941. године	108
Пловећа база за хидроавионе-брод „Змај”	110
Формирање хидробаза у Сплиту и Боки Которској	110
Питања концепције употребе Морнаричке авијације	111
Школовање и специјализација кадрова Морнаричке авијације	
Ратне морнарице Краљевине Југославије	112
Хидроавиони у наоружању Морнаричке авијације	
Ратне морнарице Краљевине Југославије	113
Борбени хидроавиони-Обалски извиђачи	113
Хидроавион „Икарус” ИО	113
Хидроавиони „Змај Физир (Ј)”	115
Хидроавиони „Рогожарски СИМ XIV/Х”	116
„СИМ XIV-Х” на употреби у италијанској	
фашистичкој Морнаричкој авијацији	119
Хидроавиони „Dornier Merkur Do-D”	120
Хидроавиони „Dornier Do-Wal”	123
IX ПРОБЛЕМИ НАСЛЕЂЕНИХ КАДРОВА ИЗ АУСТРОУГАРСКЕ	
РАТНЕ МОРНАРИЦЕ И МЕЂУЉУДСКИ ОДНОСИ	127
Случај контраадмирала Метода Цирила Коха	128
Вишеслојни кадровски проблеми	130
Смењивање Команданта морнарице вицеадмирала Николе Станковића	134
Подофицирски статус	138
Побуна подофицира на крстарици „Далмација”	138
X ФОРМИРАЊЕ И РАЗВОЈ ВАЖНИЈИХ МОРНАРИЧКИХ	
КОМАНДИ, ЈЕДИНИЦА И УСТАНОВА	140
Састав Ратне морнарице	141
Команда	141

Ескадра	142
Флота	143
Морнаричка авијација	143
Поморска обалска команда	144
Морнарска команда	145
Минерска команда-Команда подводног оружја	146
Организација везе	146
Позадинске установе и школе	147
Речна флотила	148
Организација позадинског обезбеђења	149
XI САСТАВ ПОСАДЕ БРОДОВА И НАЧИН ПОПУЊАВАЊА	151
Попуна морнарима	151
Попуна подофицирима	152
Попуна морнаричким официрима	157
XII ШКОЛСКИ СИСТЕМ У МОРНАРИЦИ	
КРАЉЕВИНЕ СХС-ЈУГОСЛАВИЈЕ	163
Наставни план и програм Поморске војне академије	164
Предмети изучавани у Поморској војној академији	167
Изградња система школовања подофицирског кадра	167
Школовање подофицира за Морнаричку авијацију	169
Национални и социјални састав подофицира	169
Подофицири су могли постати официри	170
Школовање резервног кадра	170
Школовање радника за потребе Поморског арсенала и морнарице - Морнаричка занатска школа у Тивту -	171
Преглед бројног стања официра на служби у Југословенској Краљевској морнарици на дан 1. августа 1936. године	174
Адмирални у Ратној морнарици Краљевине СХС и Краљевине Југославије	179

XIII ПОДАЦИ О ВЕЋИНИ БРОДОВА ФЛОТЕ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ СХС-ЈУГОСЛАВИЈЕ	180
Крстарица „Далмација”	180
Подморнице П-1 „Храбри” и П-2 „Небојша”	182
Тактичко-технички подаци подморница	185
Подморнице П-3 „Смели” и П-4 „Осветник”	185
Тактичко-технички подаци П-3 и П-4	189
„Уклета подморница Небојша”	190
Бродска каса са подморнице „Храбри”	191
Команданти подморница током њихове употребе	192
Први управитељи строја	193
Команданти подморничке флотиле	194
Удаљавање из морнарице Команданта Подморничке флотиле, капетана фрегате Богослава Ерног	195
Служба спасавања подморничара Краљевине Југославије	198
Торпедни чамци „Четник” и „Ускок”	199
Разарач „Дубровник”	201
Догађаји који су овоме претходили	203
На пут у адмиралској униформи	206
„Дубровник” је испловио	210
Моторне торпиљарке типа „Динара”	221
Свечано поринуће разарача „Београд”	223
Разарач „Загреб”	225
Свечано поринуће разарача „Загреб”	228
Разарач „Љубљана”	235
Свечано поринуће разарача „Љубљана” 28. јуна 1938. године	235
Разарач „Сплит”	242
Школски брод „Јадран”	243
Јахта „Вила”	245
„Марљиви”	248
Матични брод за подморничку флотилу „Хвар”	248
Тегљач „Моћни”	249
Тегљач „Јаки”	249
Тегљач „Силни”	250

Тегљач „Устрајни”	250
„Перун” помоћни брод - танкер	252
Јахта „Бели Орао”	252
XIV КРСТАРЕЊЕ БРОДОВА ФЛОТЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ИЗВАН ЈАДРАНСКОГ МОРА	254
Крстарење подморница Ратне морнарице Краљевине Југославије по Медитерану	257
Крстарење подморница „Храбри” и „Смели”	259
„Храбри” и „Осветник” на крстарењу у августу 1935. године	260
Крстарења флоте Краљевине Југославије у августу и септембру 1937. године ...	261
Крстарења школског брода „Јадран”	262
Више школовање у Ратној морнарици Краљевине Југославије	275
Задатак Више школе Поморске војне академије у Дубровнику	276
XV СИТУАЦИЈА У ЕВРОПИ И МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ УОЧИ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	278
Ковање рата на балканском простору	278
Активност Велике Британије и САД	285
Југословенско приступање Тројном пакту	287
Оставке једног броја министара и војни пуч у Краљевини Југославији	289
Унутрашњи политички живот Краљевине Југославије	292
„27. март” - побуна народа или спољно дириговање ситуацијом	296
XVI РАТНА ОРГАНИЗАЦИЈА И СТРУКТУРА МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПРЕД ПОЧЕТАК ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	297
Ратна формација	298
Штаб и Команда морнарице	298
Одељење за морнарицу	298
Ратна флота	299
Речна флотила	299
Поморска обалска команда	300
Морнаричка извиђачка команда	301
Команда Морнаричке авијације	301
Морнаричке школе и установе	301

XVII ПРИПРЕМА ЗА НАДОЛАЗЕЋИ РАТ	304
Употребе бродова трговачке морнарице у одбрани земље	305
Рад обавештајне службе у Ратној морнарици	307
Проблем непотпуног усавршавања и специјализације командног кадра	309
Ратни распоред бродова флоте Краљевине Југославије на дан 5. априла 1941. године	312
Локације бродова Речне флотиле према Ратном плану Р-41 пред почетак Другог светског рата.	312
Попуна најодговорнијих дужности у структури морнарице	314
Кадровска структура и бројно стање људства у морнарици на дан 6. априла 1941. године	316
 XVIII ПОЧЕТАК ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА	 317
Немачки напад на Југославију и поступање флоте Ратне морнарице Краљевине Југославије у насталој ситуацији	317
Почетак ратних дејстава	317
Први састанак команданата већих ратних бродова и пловних јединица са Командантом флоте	320
Шибенски флотни одред	320
Стварање Независне Државе Хрватске	324
10. априла, изишао је проглас словеначког „Народног света”	329
Догађаји 10. априла на Приморском фронту и питање напада на Задар	331
Догађаји у Северном, Средњем и Јужном сектору, те разбијање Друге хидропланске команде	332
Друга фаза Априлског рата 1941. (од 11. до 13. априла)	333
Други састанак команданата већих бродова и пловних јединица са Командантом флоте те покрети Шибенског флотног одреда	335
Активности италијанске и немачке авијације	337
Рапорт команданта Шибенског флотног одреда Команданту флоте	339
Трећи састанак свих команданата већих бродова и пловних састава са Командантом флоте	340
Пропуштене шансе	343
При крају Априлског рата у Боки Которској налазио се британски војнопоморски аташе капетан бојног брода Ларкин	345
Неки нису признали капитулацију	345
Моторне торпиљарке „Дурмитор” и „Кајмакчалан”	345

Укрцано људство на моторне торпиљарке „Дурмитор” и „Кајмакчалан” приликом испловљења 17. априла из Боке Которске	349
И подморница „Небојша” се није предала	351
Један део Морнаричке авијације прешао је на савезничку страну	353
Разарач „Загреб” није променио заставу	356
Како је овај подвиг оценио Иван Керн, контраадмирал ЈРМ у пензији	362
Јадранско море у ратним плановима западних савезника (Велике Британије и Француске)	363
Британска подморница „Регент” у заливу Боке Которске	365
Иван Керн о могућностима пробоја Југословенске флоте до Савезника на Средоземљу	365
Италијани су заробили главнину флотних снага Краљевске морнарице у априлу 1941. године	367
XIX РЕЧНА ФЛОТИЛА У АПРИЛСКОМ РАТУ 1941. ГОДИНЕ	375
Ратна дејства на Дунаву почетком Другог светског рата	375
Борба за Ђердап	375
Активност и крај бродова Речне флотиле	377
Монитор „Драва” је пркосио непријатељу	380
XX НЕКИ УЗРОЦИ ПОРАЗА МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ..	383
Херојско држање и светли примери	389
Адмирал Јосип Черни брани свог некадашњег Команданта флоте контраадмирала Емила (Милана) Домаинка	391
Деловање непријатељске пете колоне у редовима Ратне морнарице Краљевине Југославије	392
Активност пете колоне у позадини фронта током Априлског рата 1941. године	393
Осврт на неке карактеристике Ратног плана Краљевине Југославије „Р-41”	395
XXI КРЕТАЊА И КАРИЈЕРЕ МОРНАРИЧКИХ ОФИЦИРА КРАЉЕВСКЕ МОРНАРИЦЕ НАКОН КАПИТУЛАЦИЈЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ	400
Официри који нису своје бродове предали окупатору, наставили су борбу против фашизма са Савезницима на Средоземљу моторним торпиљаркама „Дурмитор” и „Кајмакчалан”	407
Прикључили се партизанском покрету и након рата	

остали у оружаним снагама ФНРЈ-СФРЈ	408
Припадници Ратне морнарице Краљевине Југославије који су постали народни хероји у ФНРЈ	408
Припадници Ратне морнарице Краљевине Југославије који који су постали адмирал и генерали ЈНА	410
Морнарички подофицири Краљевине Југославије са признатим чиновима у редовима Народноослободилачке војске Југославије	412
Припадници Равногорског покрета ЈВО	413
Четничка Поморска обалска команда у Боки Которској	414
У временском периоду од 1941. до 1943 године, решењем Министарства војске и морнарице у избеглиштву, остали су без чиновна морнарички официри морнарице Краљевине Југославије који су ступили у друге оружане снаге осим у састав ЈВО	419
Емигрирали на крају рата или осуђени од Војног суда Југословенске армије ...	421
Живот након рата у ФНРЈ без формалних санкција	422
XXII ПОМОРСКЕ СНАГЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ	
У ИЗБЕГЛИШТВУ	423
Морнарички одред, као основа поморских снага у иностранству	424
Активности бродова здруженог Морнаричког одреда Краљевске морнарице ..	425
Базирање бродова избегличког одреда морнарице Краљевине Југославије ...	426
Бродови из Краљевског морнаричког одреда враћени Југословенској ратној морнарици	430
Крај Другог светског рата	431
XXIII НЕКОЛИКО ПОДАТАКА О ПОЈЕДИНЦИМА	
ИЗ РАТНЕ МОРНАРИЦЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ	432
Литература	459
Објашњења стручних израза и назива	466
ПОСЕБАН ПРИЛОГ	469
Одликовања Краљевине Југославије	520
УМЕСТО ПОГОВОРА	
<i>Бошко Антић</i> : Свеобухватан допринос историји поморства	542
<i>Др Радован Томановић</i> : Дело истинске научне и моралне вредности	546
Белешка о аутору	549